

OTSUS

03.08.2021 nr 5-5/2021-052

Koondumisele nr 34/2021 Elektrum Eesti OÜ / Energiaturu Võrguehitus OÜ ja Baltic Energy System OÜ ning SNL Energia 1 OÜ loa andmine**1. Koondumine**

06.07.2021 esitas Elektrum Eesti OÜ (registrikood 11399985) volitatud esindaja Konkurentsiametile koondumise teate, mille kohaselt sõlmisid Elektrum Eesti OÜ, Tandra OÜ (registrikood 11464814), Certus Invest OÜ (registrikood 11221678), Gamma Investeeringud OÜ (registrikood 10678246), PT Varahalduse OÜ (registrikood 12726958), Seriaal OÜ (registrikood 12599628), Tehnohaldus OÜ (registrikood 12077491), füüsiline isik [M.K.] (isikukood [...]) ja füüsiline isik [T.S.] (isikukood [...]) 30.06.2021 osade ostulepingu, mille alusel kavatses Elektrum Eesti OÜ omandada 100% äriühingute Energiaturu Võrguehitus OÜ (registrikood 12737355), Baltic Energy System OÜ (registrikood 11433707) ja SNL Energia 1 OÜ (registrikood 14769611) ettevõtja osadest.

Tehingu tulemusena kuuluvad äriühingud Energiaturu Võrguehitus OÜ, Baltic Energy System OÜ ja SNL Energia 1 OÜ koondumise teate esitanud Elektrum Eesti OÜ valitseva mõju alla KonkS § 2 lõike 4 tähenduses ning antud juhul on tegemist koondumisega KonkS § 19 lõike 1 punktis 2 sätestatud viisil.

Konkurentsiamet avaldas 06.07.2021 ülalnimetatud koondumise teate saamise kohta teate väljaandes Ametlikud Teadaanded. Asjast huvitatud isikud nimetatud koondumise kohta arvamusi ja vastuväiteid ei esitanud.

2. Koondumise osalised

KonkS § 20 punkti 2 järgi on koondumise osaliseks füüsiline isik või ettevõtja, kes omandab valitseva mõju ühe ettevõtja või tema osa või mitme ettevõtja või nende osade üle.

KonkS § 20 punkti 4 järgi on koondumise osaliseks ettevõtja, kelle üle või kelle osa üle valitsev mõju omandatakse.

Seega on käesoleva koondumise osalisteks Elektrum Eesti OÜ, Energiaturu Võrguehitus OÜ, Baltic Energy System OÜ ja SNL Energia 1 OÜ.

Elektrum Eesti OÜ on Eestis registreeritud äriühing, mille põhitegevuseks on elektrienergia jaemüük Eestis. Elektrum Eesti OÜ kuulub 100% AS-le Latvenergo (registrikood 40003032949), mis kuulub 100% Läti Vabariigile. AS Latvenergo kontsern tegeleb elektrienergia tootmise ja müügiga. Lisaks elektrienergia jaemüügile pakub Elektrum Eesti OÜ klientidele ka maagaasi. Ühtlasi pakub Elektrum Eesti OÜ ka

päikeseenergia tootmise ja energia kodujuhtimise lahendusi. Elektrum Eesti OÜ-le kuulub üks tütarettevõtja Elektrum Latvija SIA, kellel 2020. aastal äritegevus puudus.

Energiaturu Võrguehitus OÜ on Eestis registreeritud äriühing, mille osad jagunevad seitsme osaniku vahel (Tandra OÜ, Certus Invest OÜ, Gamma Investeeringud OÜ, Seriaal OÜ, Tehnohaldus OÜ, PT Varahalduse OÜ ja SNL Energia 1 OÜ). Energiaturu Võrguehitus OÜ põhitegevuseks on elektrialajaamade ehitus, hooldus ja rentimine ning sellega kaasnevate teenuste osutamine, sh jaotusvõrguteenuste pakkumine.

Baltic Energy System OÜ on Eestis registreeritud äriühing, mille üle omavad ühist valitsevat mõju äriühing Tandra OÜ ja füüsiline isik [M.K.]. Baltic Energy System OÜ põhitegevuseks on elektrialajaamade haldamine, rentimine ning jaotusvõrguteenuste pakkumine.

SNL Energia 1 OÜ on Eestis registreeritud äriühing, mille osad jagunevad võrdsete osadena kolme osaniku, äriühingu Certus Invest OÜ ning kahe füüsilise isiku [T.S.] ja [M.K.] vahel. SNL Energia 1 OÜ põhitegevuseks on elektri- ja sidevõrkude ehitus ning jaotusvõrguteenuste pakkumine.

3. Õiguslik hinnang

3.1 Koondumise kontrolli kohaldamine

KonkS § 21 lõike 1 kohaselt kontrollitakse koondumist, kui koondumise osaliste eelnenud majandusaasta käibed Eestis kokku ületavad 6 000 000 eurot ja vähemalt kahe koondumise osalise käibed Eestis ületavad kummalgi 2 000 000 eurot.

Koondumise osaliste eelmise majandusaasta käive Eestis oli kokku üle 6 000 000 euro ja koondumise osaliste Eesti käive eraldi ületas nimetatud perioodil 2 000 000 eurot, mistõttu kuulub nimetatud koondumine KonkS § 21 lõike 1 kohaselt kontrollimisele.

3.2 Kaubaturud

KonkS § 3 lõike 1 kohaselt on kaubaturg hinna, kvaliteedi, tehniliste omaduste, realiseerimis- ja kasutustingimuste ning tarbimis- ja muude omaduste poolest ostja seisukohalt omavahel vahetatavate või asendatavate (edaspidi asendatavate) kaupade käibimise ala, mis hõlmab muu hulgas kogu Eesti territooriumi või selle osa.

Majandus- ja kommunikatsiooniministri 17.07.2006 määruse nr 69 Koondumise teate esitamise juhendi (edaspidi juhend) § 8 lõike 3 punkti 1 kohaselt on horisontaalselt mõjutatud kaubaturuks selline kaubaturg, kus tegutseb vähemalt kaks koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat ja koondumine tekitab vähemalt 15% ühise turuosa. Sama paragrahvi lõike 3 punkti 2 kohaselt on vertikaalselt mõjutatud kaubaturuks iga kaubaturg, kus tegutseb üks või mitu koondumise osalist või nendega samasse kontserni kuuluvat ettevõtjat, mis eelneb või järgneb kaubaturule, kus tegutseb mõni teine koondumise osaline või temaga samasse kontserni kuuluv ettevõtja, ning kus mõne osalise individuaalne turuosa või osaliste ühine turuosa on vähemalt 25%, olenemata sellest, kas nad on tegelikult müüja ja ostja suhetes või mitte.

Koondumise teate kohaselt tegutseb koondumise osaline Elektrum Eesti OÜ (valitseva mõju omandaja) elektrienergia jaemüügi kaubaturul.

Koondumise osaliste Energiaturu Võrguehitus OÜ, Baltic Energy System OÜ ja SNL Energia 1 OÜ (omandatavate ettevõtjate) põhitegevuseks on kliendi kinnistule või hoonesse alajaama (koos ühenduspunktiga) ehitamine, ning olles sõlminud jaotusvõrgu ettevõtjaga vajalikud lepingud võrguteenuse kasutamiseks ning võrguühenduse kaudu elektrienergia ostmiseks, varustavad koondumise osalised oma kliente elektrienergiaga madalpinge (0,4 kV) võrgu kaudu. Sisuliselt pakuvad koondumise osalised Energiaturu Võrguehitus OÜ, Baltic Energy System OÜ ja SNL Energia 1 OÜ lõpptarbijale elektrienergia jaotusvõrgu opereerimise- ja jaotusteenust (sh alajaamade opereerimisteenust).

Seega tekib koondumise osaliste tegevuste vahel vertikaalne seos elektrienergia jaotusvõrgu opereerimise, jaotusteenuse pakkumise ja elektrienergia jaemüügi osas.

Elektrienergia valdkonda puudutavates otsustes on Euroopa Komisjon piiritlenud elektrienergia jaotusvõrguteenuste puhul geograafilise turu ühe jaotusvõrguga, leides, et konkreetse tarbija jaoks ei ole elektrienergia jaotus läbi ühe jaotusvõrgu asendatav jaotusega läbi mistahes teise jaotusvõrgu¹ (ehk kuna ettevõtjate tegevuspiirkonnad ei kattud, siis moodustab iga võrk eraldi kaubaturu). Ka Konkurentsiamet on oma varasemas praktikas lähtunud samast turumääratlusest². Omandatavad ettevõtjad Energiaturu Võrguehitus OÜ, Baltic Energy System OÜ ja SNL Energia 1 OÜ tegelevad küll tarbijatele võrguteenuse pakkumisega, kuid tegemist on vahendusteenusega jaotusvõrguettevõtja ja lõpptarbija vahel. Seega kõnealuse koondumise puhul konkureerivad omandatavad ettevõtjad lõpptarbijale võrguteenuse pakkumisel piirkonnas tegutseva jaotusvõrguettevõtjaga.

Eestis oli 2019. aastal 33 jaotusvõrguettevõtjat. Suurim jaotusvõrguettevõtja on Elektrilevi OÜ, kelle müügi maht oli 2019. aastal [...] GWh, ettevõtja turuosa oli müügi mahu alusel [80-90]%. Järgnesid VKG Elektrivõrgud OÜ, mille müügi maht oli [...] GWh ja turuosa [0-5]% ja Imatra Elekter Aktsiaselts müügi mahuga [...] GWh ning turuosaga [0-5]%. Ülejäänud 31 jaotusvõrgu müügi maht kokku oli [...] GWh, mis teeb nende turuosaks kokku [5-10]%. Koondumise osaliste osatähtsus koondumise teate esitaja hinnangul on jaotusvõrgu opereerimise- ja jaotusteenuste osutamise kogu müügi mahust Eestis alla 1%.

¹ Komisjoni otsused: M.7927 - EPH / ENEL / SE, p 36,

https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m7927_300_10.pdf;

COMP/M.5827 Elia / IFM / 50Hertz, p 23,

https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/M5827_20100510_20310_749316_EN.pdf;

COMP/M.5467 - RWE / ESSENT p 21,

https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m5467_20090623_20212_en.pdf; COMP/M.3440 – EDP / ENI / GDP, p-d 34 ja 75,

https://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m3440_20041209_610_en.pdf.

² Konkurentsiameti otsused: 14.07.2006 nr 34-KO,

<https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/varasem/public/Koondumised/2006/ko200634.pdf> ja

22.02.2011 nr 5.1-5/11-002,

https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/varasem/public/Koondumised/2011/ko2011_1.pdf.

Elektrienergia jaemüügi kaubaturul on käibivaks kaubaks elektrienergia müük lõpptarbijatele. Elektrienergia jaemüügi osas on Konkurentsiamet piiritlenud kaubaturu geograafilise ulatuse kogu Eesti territooriumiga (näiteks hiljutistes otsustes³).

Eestis on elektrienergia jaemüügi kaubaturg täielikult avatud, mis tähendab, et kõik kehtiva võrgulepinguga tarbijad saavad endale valida meelepärase elektrimüüja. Koondumise teate kohaselt tarbiti Eestis 2020. aastal 7954 GWh⁴ elektrienergiat. Elektrum Eesti OÜ elektrienergia jaemüük oli 2020. aastal koos Imatra Elekter Aktsiaseltsi (ettevõtja osaga) [...] GWh (turuosa [10-20]%). Seega moodustas koondumise osaliste poolt müüdüd elektrienergia osatähtsus kogu tarbitud Eestis elektrienergiast 2020. aastal alla 15%.

Eeltoodust tulenevalt ei kattu kaubaturud, kus koondumise osalised tegutsevad ning seega ei ole tegemist horisontaalselt mõjutatud kaubaturuga juhendi tähenduses.

Kuigi koondumise osaliste vahel tekib vertikaalne seos elektrienergia jaotusvõrgu opereerimise, jaotusteenuse pakkumise ja elektrienergia jaemüügi vahel, siis tulenevalt koondumise osaliste väiksest osatähtsusest nimetatud kaubaturgudel, ei teki käesoleva koondumise tulemusel vertikaalselt mõjutatud kaubaturgusid juhendi tähenduses.

3.3 Hinnang koondumisele

KonkS § 22 lg 3 kohaselt keelab Konkurentsiamet koondumise, kui see oluliselt kahjustab konkurentsi kaubaturul, eelkõige turgu valitseva seisundi tekkimise või tugevnemise kaudu.

KonkS § 13 lg 1 järgi omab turgu valitsevat seisundit ettevõtja või mitu samal kaubaturul tegutsevat ettevõtjat, kelle positsioon võimaldab tal/neil sellel kaubaturul tegutseda arvestataval määral sõltumatult konkurentidest, varustajatest ja ostjatest. Turgu valitseva seisundi olemasolu eeldatakse, kui ettevõtjale või mitmele samal kaubaturul tegutsevatele ettevõtjale kuulub kaubaturul vähemalt 40 protsenti käibest.

Eeltoodut arvestades on Konkurentsiamet seisukohal, et käesoleva koondumise tulemusena ei muutu oluliselt konkurentsiolekord kaubaturgudel, kus koondumise osalised tegutsevad, ega muutu kaubaturgude struktuur sellisel viisil, mis kahjustaks oluliselt konkurentsi. Samuti ei tekita ega tugevda käesolev koondumine turgu valitsevat seisundit KonkS § 13 lg 1 tähenduses. Seega ei esine käesoleva koondumise puhul KonkS § 22 lg 3 nimetatud asjaolusid, mis tingiksid koondumise keelamise.

Lähtudes eeltoodust ja juhindudes KonkS § 27 lg 1 p 1 otsustab Konkurentsiamet

anda loa Elektrum Eesti OÜ ja Energiaturu Võrguehitus OÜ, Baltic Energy System OÜ ning SNL Energia 1 OÜ koondumisele.

³ Konkurentsiameti otsus 09.06.2021 nr 5-5/2021-043, https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/Koondumised/20-2021_arakiri_09.06.2021_otsus_5-5-2021-043.pdf; Konkurentsiameti otsus 06.11.2018 nr 5-5/2018-068, https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/22-2018_arakiri_06.11.2018_otsus_nr_5-5-2018-068.pdf; Konkurentsiameti 02.08.2018 otsus nr 5-5/2018-051, https://www.konkurentsiamet.ee/sites/default/files/varasem/public/Koondumised/2018/29-2018_ARAKIRI_02.08.2018_otsus_nr_5-5-2018-051.pdf

⁴ Tuginedes NordPooli andmetele.

Otsuse peale võib esitada vaide Konkurentsiameti peadirektorile haldusmenetluse seaduses sätestatud korras või kaebuse Tallinna Halduskohtule halduskohtumenetluse seadustikus sätestatud korras 30 päeva jooksul, arvates käesoleva otsuse teatavakstegemisest.

KonkS § 27 lg 6¹ kohaselt peavad koondumise osalised koondumise jõustama kuue kuu jooksul koondumiseks loa andmise otsuse kehtima hakkamisest arvates. Konkurentsiamet võib koondumise osalise põhjendatud taotluse alusel seda tähtaega ühe korra pikendada kuni ühe aastani.

/allkirjastatud digitaalselt/

Külliki Lugenberg
Koondumiste kontrolli osakonna juhataja

Konkurentsiameti 03.08.2021 otsuse nr 5-5/2021-052 ära kiri on samane originaaliga. Ära kirjast on välja jäetud ärisaladused, vastavad kohad on tekstis tähistatud nurksulgudega.

/Svetlana Ljutova/ 05.08.2021